UUTISET

Jos viisi köyhää laitetaan yhteen, ratkaiseeko kuntaliitos ongelmat? Väitän, että ei. **STRATEGIAPÄÄLLIKKÖ SANTTU VON BRUUN, LAHDEN KAUPUNKI**

Kuntaliitokset ovat kaupunkeja varten

Kuntauudistusta tarvitaan, mutta syrjäseutujen ongelmia se ei ratkaise.

Edessä on työpaikkojen ja väestön muuttoliikettä ja vanhenemista. Joillakin alueilla nykyinen kuntarakenne pirstoo yhdyskuntarakennetta niin, että se suorastaan haittaa kokonaisuuden toimintaa.

Suomen kuntarakenteen on siis muututtava. Mutta syrjäisten ja taantuvien alueiden ongelmia hallituksen ajama kuntauudistus ei ratkaise.

Tätä mieltä on MT:n haastattelema Lahden kaupungin strategiapäällikkö ja tulevaisuudentutkija **Santtu von Bruun**. Hän puhui myös torstaina Kuntaliiton hyvinvointifoorumissa Helsingissä.

”Kuntauudistuksen ongelma on, että yhdellä työkalulla koetetaan ratkoa hyvin erityyppisiä ongelmia ja sitä yritetään soveltaa hyvin erityyppisiin kuntiin ja alueisiin”, von Bruun sanoo.

Muutama asia on kuitenkin selvää.

Yksi: Helsingin metropolialue vaatii oman ratkaisunsa. Von Bruun puhuu vähintään 14 kaupungin yhteenliittymästä.

Kaksi: Suurten ja keskisuurten kaupunkialueiden pitää tehdä kuntaliitoksia. Rakenteet hajautuvat, kun kunnat eivät tee kaavoituksessa yhteistyötä. Kilpailu veronmaksajista johtaa siihen, että keskuskaupunki tuottaa palvelut, mutta kehyskunnat napsivat hyvät verotulot.

Paras-hanke tuotti jopa palvelurakenteita, joissa kehyskunnat liittoutuivat keskuskaupunkia vastaan.

”Koska kunnat eivät kykene hyvään yhteistyöhön, liitos on parempi ratkaisu”, von Bruun sanoo.

Toisaalta liian suuriakin kuntia pitää varoa. Maakunnan kokoisen kunnan kehittämisessä on pian hankalaa löytää yhteistä strategista näkemystä, von Bruun sanoo.

Liitos ei nuorenna eikä tuo työpaikkoja

Kolme: Taantuvilla ja syrjäisillä alueilla kuntaliitosten hyöty on kyseenalainen. Liitokset eivät auta alueiden perusongelmiin: yritysten ja työpaikkojen siirtymiseen pois Suomesta, ihmisten ja erityisesti koulutetun työvoiman muuttoliikkeeseen sekä huoltosuhteen vinoutumiseen.

Von Bruun muistuttaa, että Suomen 72 seututukunnasta vain 20 on kerännyt 2000-luvulla muuttovoittoa. Niistä 16 sijaitsee Turku–Tampere–Lahti–Loviisa-kaaren eteläpuolella. Jäljellä olevilla seuduilla huoltosuhde vääristyy entisestään.

Maatalous, matkailu ja kaivosteollisuus työllistävät syrjäseuduilla, mutta eivät riittävästi ja usein vain pistemäisesti, von Bruun huomauttaa.

”Jos viisi köyhää laitetaan yhteen, ratkaiseeko kuntaliitos ongelmat? Väitän, että ei.”

Liitoksissa palvelujen ohjaus ja rahoitus voivat selkeytyä, mutta todellista elinvoimaa niillä ei synnytetä.

Kuinka rahat riittävät?

Kuntauudistusta perustellaan palveluiden tuottavuuden kasvulla, mutta von Bruunista perustelu ontuu.

”Suurempi palveluyksikkö voi tarjota mahdollisuuden tuottavuuden kasvuun, mutta ei automaattisesti.”

Laajempi palveluiden kirjo voi kyllä olla mahdollista, samoin houkuttelevuus työpaikkana.

Kriittisin kysymys ovat juuri sosiaali- ja terveyspalvelut. Vaikka kuntia olisi alle sata, vain 15–20 pystyisi huolehtimaan omin päin terveydenhuollosta, von Bruun sanoo.

Hän muistuttaa, että julkinen sektori ei voi enää paisua nykyisestä eikä palvelujen rahoitus ratkea kuntaliitoksilla.

Laskelmien mukaan kuntien lainat kasvavat kuudesta miljardista 80 miljardiin euroon vuoteen 2020 mennessä.

Vaihtoehtona vahvankin talouskasvun aikana on veronkorotus keskimäärin 30 prosenttiin.

Ainakin valtionosuusjärjestelmän kestävyyttä joudutaan pohtimaan samoin kuin tehtävien jakoa valtion ja kuntien välillä.

Vielä suurempi kysymys on koko julkisen rahan ja yksityisten ihmisten välinen vastuunjako, von Bruun sanoo.

”Kuntatalouden kehitys näyttää niin synkältä, että en usko, että sitä voidaan korjata millään hallinnollisella uudistuksella. Ainakin joka kolmas nykykunta tulee olemaan todella, todella suurissa talousvaikeuksissa. Se tarkoittaa, että palvelutarjontaa joudutaan karsimaan.”

Jääkö jäljelle vain hallittu alasajo?

Mutta mitä tehdä syvästi taantuville alueille, jos yhdistymisetkään eivät auta?

”En kyllä tiedä”, von Bruun huokaa hetken hiljaisuuden jälkeen.

”Ongelmat ovat niin syviä.”

”Jossakin vaiheessa tässä maassa pitää ehkä ottaa käyttöön hallitun alasajon politiikka”, von Bruun sanoo.

”Voisivatko valtio tai toiset kunnat ehkä ottaa enemmän vastuuta pahimmin taantuvien kuntien välttämättömistä peruspalveluista niin kauan kuin siellä on vielä jonkinlaisia asukasmääriä?”

Itsenäisyydestään kiinni pitäviä strategiapäällikkö kehottaa miettimään myös, kuinka itsenäisiä kunnat nykyisinkään ovat.

”Jos kunnan tuloista huomattava osa on valtionosuuksia ja palvelut on jo ulkoistettu kuntien välisille yhteistoimintaelimille, itsenäisyys on jo aikamoinen harha.”

EIJA POUTANEN

MARKKU VUORIKARI

Nurmijärvi kaavoitti paikan ruokakaupalle. Kuntaliitokset pakottaisivat kaupunkiseudut yhteistyöhön, kun ne nykyään kilpailevat palveluista ja veroeuroista. Taantuvia seutuja liitokset eivät hyödytä.

Kuntakierros eteni Kouvolaan

Iitti haluaa irti Kymenlaaksosta

Kuntauudistuksen kolmas kuulemistilaisuus järjestettiin torstaina Kouvolassa. Virkamiestyöryhmä esittää Kymenlaaksoon kahta kuntajakoselvitysaluetta: Kouvola ja Iitti sekä Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti.

Monet kunnat olivat esityksestä varuillaan. Iitin kunta ilmoitti, että se ei ole kiinnostunut yhteistyöstä Kouvolan kanssa. Kunta on hakenut lupaa vaihtaa maakuntaa Kymenlaaksosta Hämeeseen.

”Me haluamme mukaan Lahden kuntajakoselvitykseen”, huomautti Iitin kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Esa Lehtinen**.

Pyhtään kunnanhallituksen puheenjohtaja **Olli Nuuttila** puolestaan totesi, että kunta haluaa tehdä yhteistyötä naapurien kanssa.

”Emme koe olevamme pieni gallialaiskylä”, hän huomautti.

Nuuttila kertoi, että edellisestä kuntaliitosselvityksestä ilmeni, ettei liitto Kotkan kanssa olisi tuonut merkittäviä etuja kunnalle.

Kotkan edustajana esiintynyt kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Vesa Salminen** toivoi vain, että kuntauudistus etenee vaalikauden kuluessa. Kaupungilla ei ole vielä kantaa esitettyyn kuntajakoon.

Kouvolan kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Jari Suomela** suositteli välttämään pakkokeinoja, ”väkivaltaa”.

”Kuntaliitokset pitää hoitaa demokraattisesti”, hän linjasi.

Miehikkälä ei hyväksy ylhäältä johdettua kuntauudistusta.

”Kuntauudistus tarkoittaa maaseutupalvelujen alasajoa”, muotoili kunnanhallituksen puheenjohtaja **Keijo Rinnesalmi**.

Maakunnan kunnilla on ongelmia

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja **Topias Kotiniemi** myönsi, että alueen kunnat ovat suurissa taloudellisissa vaikeuksissa.

Maakunnan kuntien alijäämät ovat yleisiä ja muuttotappio kasvaa.

Kotiniemen mielestä kuntien välinen yhteistyö ei ole kovinkaan hedelmällistä.

”Ihmiset äänestävät jaloillaan. Olisiko vihdoinkin aika katsoa peiliin”, hän totesi kuntapäättäjille.

JANNE IMPIÖ

Guzenina-Richardson painotti sote-jatkoa Etelä-Karjalassa

Kuntauudistuksessa olisi pitänyt lähteä nykyistä voimakkaammin liikkeelle sosiaali- ja terveydenhuollon (sote-huollon) uudistamisesta, peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardson** (sd.) sanoi kuntien kuulemiskierroksella Lappeenrannassa keskiviikkona.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta käynnistetään ministerin johdolla jatkotyö.

Kuntauudistusta on mahdotonta viedä maaliin ilman aitoa yhteistyötä kuntien kanssa. Siksi pian perustettavaan työryhmään kutsutaan kuntien edustajia yli puoluerajojen, Guzenina-Richardson sanoi

”Terveydenhuollon, vanhustenpalveluiden ja lastensuojelun tila on paikoin todella huonossa jamassa. Jos mitään ei tehdä, tilanne tulee kärjistymään entisestään.”

Sosiaali- ja terveyspolitiikka on Etelä-Karjalassa jo pitkälle kehitetty, sillä maakunnassa toimii Eksote eli koko maakunnan kattava sosiaali- ja terveyspiiri.

Useimmille kunnille Eksote riittää. Useimpien pienten kuntien edustaja oli vahvasti kuntaliitoksia vastaan. Reunalle jäävien alueiden pelätään kuihtuvan ja nykyisten yhteistoimintaalueiden loppuvan.

Kuntatyöryhmä ehdotti, että Lappeenranta, Taipalsaari, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Imatra, Ruokolahti, Rautjärvi ja Parikkala muodostaisivat yhteisen alueen, jossa on 133 000 asukasta. Se olisi pinta-alaltaan Etelä-Suomen suurin kunta.

Etelä-Karjalan kuntien nettovelka oli maan pienin vuonna 2010 ja kuntien veroprosentti maakuntien toiseksi matalin.

JOUKO KYYTSÖNEN

LAURI HEINO/LEHTIKUVA

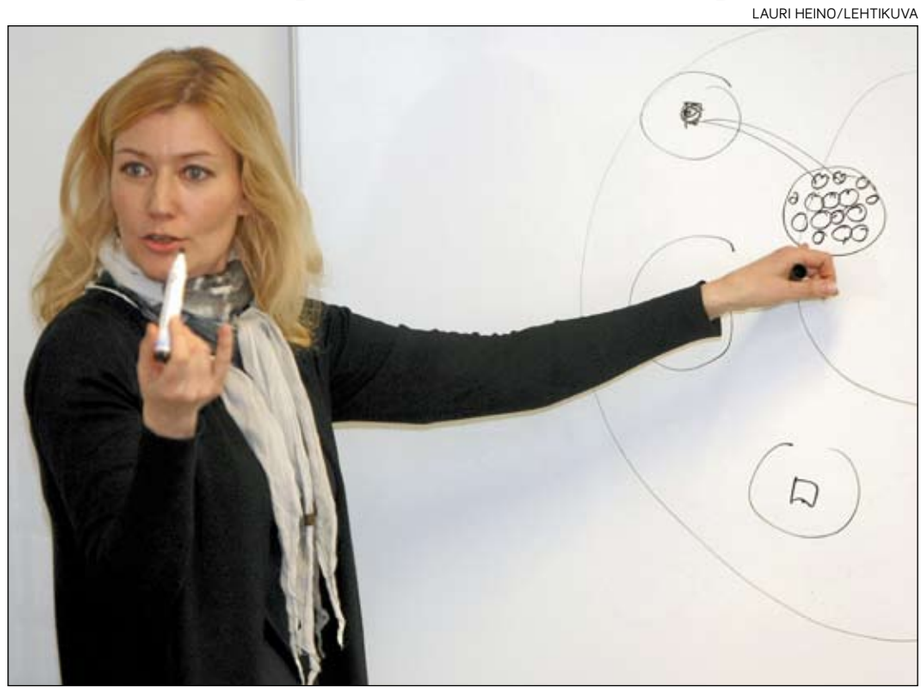

Maria Guzenina-Richardson on perustamassa työryhmää ruotimaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista.

Rakentamisen ohjeet löytyvät Infra Netistä

Infra Net-verkkopalvelu kokoaa yhteen paikkaan rakentamisen ja suunnittelun ohjeet, säännökset ja työturvallisuusasiat. Palvelusta löytyy myös työssä tarvittavat sopimusasiakirjat sekä tuote- ja palvelutieto.

Tietojen perusteella voi jo suunnitteluvaiheessa laskea tarvittavien materiaalien määrän sekä kustannukset.

Palvelu tietää myös rakentamisen yleiset laatuvaatimukset.

Laatijoina viranomaisia ja järjestöjä

Ohjeita laatimassa ovat olleet viranomaiset, alan järjestöt ja asiantuntijat.

Säännöksissä on koottuna infrarakentamista ohjaavat lait, asetukset, valtioneuvoston ja ministeriöiden päätökset.

Sivuilta löytyy valmiita hankekokonaisuuksia, jotka käsittävät tiettyyn aiheeseen liittyviä ohjeita ja säännöksiä. Esimerkiksi Kadut-kokonaisuus kattaa kaikki ohjeistukset katujen rakentamiseen.

Tietoja voi myös koota omaan arkistoon.

MT

VERO SKATT

MAATALOUSYRITTÄJÄ / METSÄNOMISTAJA

Palauta veroilmoitukset 29.2.2012 mennessä!

Tee veroilmoitukset verkossa.

Nyt uusia mahdollisuuksia ilmoitusten antamiseen!

tutustu: vero.fi/ilmoitaverkossa

Suo ja kuokka vakuutettu, entäs Jussi?

Jos satutat itsesi tai sairastut vakavasti, turvaa Tapiolan Maatilayrittäjän Omaturva sekä perheesi toimeentulon että yritystoimintasi jatkuvuuden. Tämä on osa maatilayrittäjille tarjoamaamme kaikenkattavaa palvelua. Kysy lisää edustajaltasi tai katso tapiola.fi/henkiloturva

Palveluntarjoajat: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola, Tapiola Pankki Oy, Tapiola Varainhoito Oy

Tarkemmin ajatellen.

TAPIOLA